

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 125/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. R. U., R., zastúpeného advokátkou E. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – disciplinárneho súdu v disciplinárnom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Ds 9/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. R. U. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. marca 2012 faxom doručená sťažnosť JUDr. R. U. (ďalej len „sťažovateľ“) doplnená predložením originálu doručeným 5. marca 2012, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súdu disciplinárneho v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Ds 9/2008.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že 15. júla 2008 podal disciplinárnemu súdu návrh na určenie, že písomné napomenutie bývalého predsedu Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) z 30. júna 2008 je neplatné. Z opísaných okolností vyplýva, že okrem doručenia sťažovateľovho návrhu bývalému predsedovi krajského súdu na vyjadrenie prípisom zo 7. augusta 2008 nebol vykonaný v tejto veci žiaden úkon až do 28. júla 2009, keď mala byť táto vec uznesením spojená s inou vecou vedenou pod sp. zn. 2 Ds 1/2009. Sťažovateľ poukázal na to, že disciplinárny súd sa „*samotným napomenutím... vôbec meritórne nezaoberal*“ a do odôvodnenia rozhodnutia z 3. novembra 2010 mal prebrať len vyjadrenia vtedajšieho predsedu krajského súdu vrátane nepresných konštatovaní, čo má podľa sťažovateľa svedčiť o nekoncentrovanej činnosti disciplinárneho súdu.

Sťažovateľ tiež uviedol, že v rámci napadnutého disciplinárneho konania je proti jeho osobe vedené aj konanie o ďalšom disciplinárnom návrhu bývalého predsedu krajského súdu z 12. februára 2009, na základe ktorého mu minister spravodlivosti Slovenskej republiky 6. marca 2009 dočasne pozastavil výkon funkcie sudcu z dôvodu vedenia predmetného disciplinárneho konania, ktoré malo trvať do 2. augusta 2010. V sťažnosti ďalej opísal úkony, ktoré vo veci vykonal a ktoré vo veci mal vykonať disciplinárny súd. Podľa jeho názoru, disciplinárny súd „nekonal dostatočne koncentrovane, t. j. spôsobom smerujúcim k odstráneniu stavu právnej neistoty“. Disciplinárny súd síce vydal 3. novembra 2010 meritórne rozhodnutie, toto rozhodnutie však bolo odvolacím disciplinárnym senátom zrušené rozhodnutím sp. zn. 2 Dso 1/2011 z 27. júna 2011. Poukazujúc na trvanie disciplinárneho konania, ktoré podľa sťažovateľa o návrhu na určenie neplatnosti napomenutia trvá 43 mesiacov a o návrhu bývalého predsedu krajského súdu trvá 36 mesiacov, je sťažovateľ názoru, že postup disciplinárneho súdu «vo svojich dôsledkoch... predstavuje pokračovanie v zbytočných prietahoch...

Pokiaľ ide o primeranú dĺžku konania, disciplinárne konanie vo veci sudcov je konaním, ktoré má podstatný vplyv na reálny výkon súdnej moci. Je preto v záujme spoločnosti, aby bolo konaním rýchlym a účinným. Zákonodarca tento záujem vyjadril aj osobitne v zákonnej úprave, a to v ustanovení § 129 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení neskorších právnych predpisov, podľa ktorého „disciplinárny senát je povinný rozhodnúť o disciplinárnom previnení spravidla do 3 mesiacov od podania návrhu...“. V namietanom konaní je táto lehota prekročená takmer 15-násobne, resp. 12-násobne.

Disciplinárne konanie, ktoré bez právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho (43 mesiacov, resp. 36 mesiacov), treba považovať už len so zreteľom na samotnú dĺžku konania za konanie nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru...

Vzhľadom k uvedenému sme presvedčení, že v konaní došlo k hrubému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaných čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu – disciplinárny súd. ».

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci rozhodol, že jeho „základné právo... na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – disciplinárny súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Ds 9/2008 bolo porušené“. Ďalej navrhol priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 000 € a uhradiť náhradu trov právneho zastúpenia na účet jeho právnej zástupkyne.

Návrh na poskytnutie finančného zadosťučinenia v sume 7 000 € sťažovateľ odôvodnil závažným dôsledkom „v oblasti osobnej cti, dôstojnosti a profesionálnej vážnosti sťažovateľa. Prebiehajúce disciplinárne konanie vytvára dojem, že sťažovateľ si neplní svoje povinnosti sudcu a že pri výkone tejto funkcie postupuje protiprávne.“.

Podaním doručeným 16. marca 2012 sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť o splnomocnenie udelené svojej právnej zástupkyni E. K. na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, ďalej označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa základné práva alebo slobody porušili, a tiež označenie toho, proti komu návrh smeruje.

Sťažovateľ za porušovateľa svojich práv označil najvyšší súd – disciplinárny súd, ktorý má byť orgánom oprávneným v jeho disciplinárnej veci konať.

Podľa § 119 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“) v znení účinnom do 31. decembra 2011 bol najvyšší súd na účely disciplinárneho konania považovaný za disciplinárny súd.

Najvyšší súd však túto zákonom ustanovenú právomoc konať ako disciplinárny súd stratil dňom 1. januára 2012 nadobudnutím účinnosti zákona č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré ďalšie zákony (ďalej len „zákon č. 467/2011 Z. z.“). Článkom I bodom 1 zákona č. 467/2011 Z. z. boli totiž slová „disciplinárny súd“ vo všetkých tvaroch a v celom texte zákona o sudcoch a prísediacich nahradené slovami „disciplinárny senát“ v príslušnom tvare a článkom I bodom 20 zákona č. 467/2011 Z. z. bolo zmenené aj ustanovenie § 119 zákona o sudcoch a prísediacich tak, že disciplinárnu zodpovednosť zisťuje a disciplinárne opatrenie ukladá disciplinárny senát (§ 119 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediacich v znení účinnom od 1. januára 2012). Najvyšší súd ostal len orgánom zabezpečujúcim organizačne a technicky činnosť disciplinárnych senátov (§ 119 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich v znení účinnom od 1. januára 2012).

Podľa § 151v ods. 6 zákona o sudcoch a prísediacich, ktorý je prechodným ustanovením k právnej úprave účinnej od 1. januára 2012 prijatej zákonom č. 467/2011 Z. z., disciplinárne konanie začaté pred 1. januárom 2012 dokončí senát v zložení podľa stavu k 31. decembru 2011; pri zmene v personálnom obsadení disciplinárneho senátu sa disciplinárny senát má doplňovať podľa predpisov účinných od 1. januára 2012.

Najvyšší súd teda od 1. januára 2012 nie je orgánom oprávneným konať v disciplinárnych konaniach vedených proti sudcom všeobecných súdov. Tento právny výklad je v zhode so zmyslom a účelom zákona č. 467/2011 Z. z. a potvrdzuje ho aj znenie dôvodovej správy k tomuto zákonu (bližšie pozri <www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid

=zakony/zakon&MasterID=3784>). Z uvedeného dôvodu preto najvyšší súd už v čase podania sťažnosti (t. j. 2. marca 2012) nemohol byť orgánom porušujúcim základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 61/05, III. ÚS 317/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade najvyšším súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom označeného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd preto dospel k záveru, že v čase podania sťažnosti už disciplinárne konanie nevedol najvyšší súd ako súd disciplinárny, ale od najvyššieho súdu nezávislé disciplinárne senáty, ktorých ústavný rámec vyplýva z čl. 141a ods. 4 písm. e), čl. 147 ods. 1 a čl. 148 ods. 1 ústavy. Keďže však v sťažnosti bol za porušovateľa základného práva označený najvyšší súd, a nie disciplinárny senát konajúci vo veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 2 Ds 9/2008, je daný dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

Navyše ústavný súd zistil, že podaním z 1. marca 2012 doručeným disciplinárnemu senátu 5. marca 2012 bol sťažovateľom, ktorý je súčasným predsedom krajského súdu, vzatý späť návrh na začatie disciplinárneho konania z 12. februára 2009. Do času rozhodovania ústavného súdu o tejto sťažnosti disciplinárny senát v súvislosti so späťvzatím návrhu nevydal rozhodnutie o zastavení disciplinárneho konania podľa § 124 písm. a) zákona o sudcoch a prísediacich.

S prihliadnutím na uvedené však možno konštatovať, že sťažovateľ oprávnený disponovať obidvoma disciplinárnymi návrhmi spojenými na spoločné konanie (prvým ako navrhovateľ určenia neplatnosti napomenutia a druhým ako súčasný predseda krajského súdu), podal ústavnému sťažnosť na porušenie svojich základných práv v tom isto čase, v ktorom využil svoje dispozitívne oprávnenie vziať podaný disciplinárny návrh späť. Späťvzatie jedného z disciplinárnych návrhov sťažovateľom podľa názoru ústavného súdu znižuje význam podávania sťažností ústavnému súdu ako účinného prostriedku nápravy prietáhov v súdnom konaní. Účelom práva podávať sťažnosti na porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov má byť totiž okrem predchádzania zásahov do základných práv najmä dosiahnutie nápravy reálneho stavu, tak aby k ďalšiemu porušovaniu označených základných práv už nedochádzalo.

Na základe uvedených dôvodov preto ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde považujúc ju za zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. marca 2012